

L'Argentina vota per la continuïtat

Una setmana abans de les eleccions presidencials a l'Argentina, Cristina Kirchner, l'esposa de l'actual cap d'estat, ja es comporta com a presidenta electa, gràcies, sobretot, al suport de les enquestes que li donen una còmoda victòria a les eleccions per a escollir el successor del seu marit. L'oposició, fragmentada i sense propostes alternatives, espera el miracle de la segona volta. Els argentins semblen pensar solament en l'endemà. "Cristina (Kirchner) no m'agrada, però qui voleu que voti?", diu Manuel, resignat darrere el taulell del bar que atén des de fa vint anys, en un barri de classe mitjana de Buenos Aires, la capital de l'Argentina.

Aquest diumenge, dia 28 d'octubre, Manuel i 27 milions de compatriotes seus triaran sense gaire entusiasme el successor del president Néstor Kirchner, a més del vice-president, senadors i diputats. I molts pensen com Manuel. Solament un *tsunami* electoral podria impedir que la primera dama i actual senadora arrasés a les urnes. Tant si és a la primera volta, com indiquen les enquestes que li donen entre un 45% i més del 50% dels vots, com si és a la segona, com diu l'oposició, que espera el miracle salvador, la veritat és que l'Argentina, abans de cap d'any, inaugurarà la figura del relleu matrimonial al poder.

El fenomen té diverses explicacions possibles. Néstor Kirchner manté, després de quatre anys de govern, una imatge positiva del 45%. Aquest índex és resultat directe d'haver resolt problemes que després de la devastadora crisi de 2001 semblaven terminals: recessió econòmica, un deute extern impagable i, almenys parcialment, la desocupació i la pobresa, que havia arribat a rècords històrics. La seva política en drets humans, que ha permès la condemna d'ex-repressors de l'última dictadura (1976-1983), li ha valgut, a més, el respecte dels sectors de l'esquerra progressista. "Això es combina amb l'oposició més dividida que ha registrat mai la història argentina. No havia passat mai que, quan

Els argentins es preparen per a escollir el successor del president Néstor Kirchner aquest diumenge. Segons les enquestes, Cristina Kirchner, esposa del president, és la persona més ben situada per a succeir al seu marit.

no falta ni un mes per a les eleccions presidencials, cap candidat opositor no superés el 20% dels vots", explica l'analista Rosendo Fraga, director de la consultora Nueva Mayoria.

Rivals llunyans. Segons les enquestes, els únics candidats capaços d'aspirar a una segona volta són Elisa Carrió, líder d'Afirmació per una República d'Iguals (ARI), i Roberto Lavagna, el ministre d'Economia que va esquivar la crisi durant els dos primers anys de Kirchner. No obstant això, es troben lluny dels Kirchner, amb una intenció de vot entre el 15% i el 17%. Les agrupacions polítiques d'aquests candidats, de fet, són una mostra del trencaclosques en què s'ha convertit l'escenari polític d'aquest país sud-americà, atacat per la crisi sense retorn dels tradicionals protagonistes del bipartidisme argentí: el Partit Justicialista (PJ o peronisme) i la centenària Unió Cívica Radical (UCR). Carrió és una ex-dirigent de la UCR que ha format aliança amb socialistes, centredretans i dretans que li han acabat lesionant la imatge. Lavagna, en canvi, és un peronista que es presenta amb el suport de la UCR oficial i més partits

menors, incloent-hi sectors del peronisme dissident. No obstant això, una certa imatge *aristocràtica* li ha privat de penetrar en determinants sectors populars.

En aquest laberint, els governadors de la UCR, al capdavant de 5 de les 23 províncies argentines, s'han alineat amb Cristina Kirchner, amb la qual cosa han adquirit el sobrenom original de *radicals K*. En canvi, els declarats peronistes *tradicionals* han quedat reduïts al sector més dretà del partit, representats pel governador de San Luis i candidat en aquesta elecció, Alberto Rodríguez Saa i l'ex-president Carlos Menem (1989-1999). Com és evident, aquesta atomització ha estat motivada pel projecte de poder de Kirchner que, malgrat adherir-se al peronisme, va anunciar des del primer dia de govern que bastiria un espai progressista propi. Havia assumit el poder amb només el 22% dels vots (arran de la negativa de Menem a competir a la segona volta), i sabia que necessitava poder si volia complir el mandat. Quatre anys després d'aquell experiment, "20 de 24 governadors van a l'elecció donant suport al govern; 15 són justicialistes i 5 radicals. I el 80% dels 1.200 ajuntaments de tot el país també van amb el govern", resumeix Fraga.

Sense renúncia. Amb tot, el ventall antikirchnerista manté vives les esperances. Estan convençuts que les derrotes oficialistes recents a l'Ajuntament de Buenos Aires —que va guanyar amb una opció de dretes el president del club de futbol Boca Juniors, Maurici Macri— i a la província de Santa Fe —que ha quedat a mans socialistes— "esvaeixen la idea prefabricada pel govern que és invencible", explica Lavagna. "A final de 2005 es van celebrar unes eleccions a mig mandat que van ser plantejades com un plebiscit; el president hi va obtenir el 38% dels vots. No obstant això, si ho demaneu a qualsevol argentí, us dirà que Kirchner va guanyar amb prop del 50%. Però al final, aquests muntatges són difícils de mantenir", diu l'ex-ministre.

Gent passant davant d'uns cartells electorals, a Buenos Aires, ara fa pocs dies, en què es veu el president Kirchner i la seva esposa, actual candidata a la presidència, caricaturitzats com els Reis Catòlics.

Això no ha impedit que la campanya electoral oficialista exhibís Cristina Kirchner com a presidenta electa. Lluny dels debats televisius i reduint al màxim les aparicions públiques, el govern ha preferit passejar-la pel món, acompanyant el seu marit a l'última Assemblea General de l'ONU a Nova York o fotografiant-se amb els caps d'estat d'Espanya, Àustria, Alemanya i Mèxic. "Ha estat una consagració virtual, amb una imatge d'ella molt presidencial. Volien posar-la en la situació de presidenta abans que la gent prengués la decisió," ha explicat l'analista polític Jorge Jacobbe. Si hi afegim que l'Argentina ha crescut des de 2003 el 8% anual, que ha reduït els índexs de pobresa del 57,5% al 27% i la desocupació del 23% al 8,4%, tot això en un context d'exportacions record, superàvit fiscal i una clara política d'incentiu a la indústria nacional, l'oposició pot aportar poca cosa avui als argentins. "Tot això va ser possi-

ble perquè el període presidencial es va escaure en el context mundial més favorable a l'Argentina, potser des de la presidència de Marcelo T. Alvear el 1922", explica Juan José Llach, director del departament d'Economia de la Universitat Austral.

Canvi de conjuntura. És en aquest punt on comencen els dubtes dels argentins. Què passarà quan canviï el vent de cua que arriba des de l'exterior? La veritat és que, en aquest sentit, la plataforma de campanya de Cristina Kirchner ha estat una nebulosa. Potser hi pot haver una pista en l'eslògan inicial, "El canvi acaba de començar", que ha acabat essent "Continuar amb el canvi," cosa que assenyala que una vegada a la Casa Rosada mantindrà les polítiques del seu marit. Per a l'oposició, en canvi, l'oficialisme s'equivoca quan explica com afrontarà els problemes que s'ensumen, com ara la crisi energètica derivada del creixement, un supe-

ràvit fiscal primari en caiguda i la inflació elevada, problema que ja s'ha convertit en el principal maldecap del president Kirchner. "El model es va desviant clarament. Si es fa una fotografia de l'economia, no serà dolenta, però si en lloc d'una foto és fa una pel·lícula, no hi ha cap variable econòmica rellevant que hagi millorat des de 2005", diu Lavagna.

Un sondatge fet per l'Escola de Direcció i Negocis del IAE entre 122 empresaris dona dades interessants sobre això. "La majoria dels enquestats considera que hi haurà recessió abans de 2010", explica l'analista Eduardo Lluís Fracchia. "És un pensament que no comparteixo, perquè el superàvit i les reserves del Banc Central constitueixen un actiu de la futura administració. Però és rellevant la sensació que el país ja no té el pilot automàtic posat", conclou.

Federico Rivas Molina
Buenos Aires